

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ПОСЕРЕДНИКА INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE MEDIATOR'S RIGHTS AND DUTIES

Іванов А.Г., асистент кафедри права Європейського Союзу
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена визначенню та систематизації прав та обов'язків, які притаманні посереднику, в контексті мирного вирішення міжнародних суперечок. Автор вказує, що однією з особливостей даного засобу мирного врегулювання є те, що зазвичай посередник висуває пропозиції неофіційно та на основі інформації, що надають сторони, а не в результаті проведення розслідування, а сама процедура не пов'язана суворо визначеними процесуальними правилами. Зазначається, що посередництво є діяльністю добровільного характеру, і тому згода сторін має ключове значення для її ефективного здійснення. Автор виділяє мету та завдання, які ставляться перед посередниками. Мета полягає у врегулюванні суперечки на взаємоприйнятній основі так, щоб інтереси усіх сторін спору були задоволені, а завдання полягає в узгодженні протилежних домагань і у заспокоєнні почуття ворожості, якщо воно виникло між відповідними суб'єктами, що перебувають у спорі, а також в тому, щоб перетворити процес протистояння на процес вирішення проблем. Також аналізується процес звернення до посередництва та вибір і призначення самого посередника. Автор виділяє такі права посередника, як право самостійно визначати порядок проведення посередництва, проводити зустрічі та взаємодіяти зі сторонами окремо, отримувати від сторін необхідну інформацію, надавати пропозиції, поради та рекомендації сторонам спору, пропонувати сторонам звернутись до інших засобів мирного врегулювання, надавати фінансову підтримку, призупинити виконання своїх посередницьких функцій. Окрім цього, у статті визначаються обов'язки посередника із врахуванням сучасних реалій та тенденцій, такі як, необхідність дотримання принципів і норм міжнародного права, бути незалежним, неупередженим, послідовним та транспарентним, діяти конфіденційно, забезпечувати комунікацію між сторонами спору, розуміти, чия згода необхідна для початку життєздатного посередницького процесу, забезпечувати достатній рівень інклюзивності та сприяти національній відповідальності.

Ключові слова: посередництво, посередник, мирне вирішення міжнародних спорів, мирне врегулювання, правовий статус, права та обов'язки.

The article is devoted to the definition and systematization of the rights and duties inherent in the mediator in the context of the peaceful resolution of international disputes. The author points out that one of the features of this means of peaceful settlement is that usually the mediator puts forward proposals unofficially and based on information provided by the parties, and not as a result of an investigation, and the procedure itself is not bound by strictly defined procedural rules. It is noted that mediation is a voluntary activity, and therefore the consent of the parties is of key importance for its effective implementation. The author highlights the goal and task that are set before the mediators. The goal is to settle the dispute on a mutually acceptable basis so that the interests of all parties to the dispute are satisfied, and the task is to reconcile opposing claims and to calm the feeling of hostility, if it has arisen between the respective parties to the dispute, and also to turn the confrontation process into a problem-solving process. The process of applying for mediation and the selection and appointment of the mediator are also analyzed. The author singles out such rights of the mediator as the right to independently determine the procedure for conducting mediation, to hold meetings and interact with the parties separately, to receive the necessary information from the parties, to provide proposals, advice and recommendations to the parties to the dispute, to suggest that the parties turn to other means of peaceful settlement, to provide financial support, to suspend the performance of their mediatory functions. In addition, the article defines the duties of a mediator, taking into account modern realities and trends, such as the need to comply with the principles and norms of international law, to be independent, impartial, consistent and transparent, to act confidentially, to ensure communication between the parties to the dispute, to understand whose consent necessary to initiate a viable mediation process, ensure a sufficient level of inclusivity and promote national liability.

Key words: mediation, mediator, peaceful settlement of international disputes, peaceful resolving, legal status, rights and duties.

Постановка проблеми. У сучасному світі мають місце численні суперечки між державами. Часто вони переростають у міжнародні спори та, навіть, конфлікти. У зв'язку з цим все більшу роль відіграє така галузь міжнародного права, як право мирного вирішення міжнародних суперечок. Одним з найбільш ефективних засобів мирного врегулювання, і одним з найбільш розповсюджених, є посередництво. Воно являє собою, свого роду, доповнення до переговорів, проте за участі третьої сторони. Посередник є активним учасником процесу мирного врегулювання, який вносить свої пропозиції, інтерпретує інформацію та передає пропозиції одній стороні іншій.

Правовий статус посередника, його права і обов'язки можуть різнитися в кожній окремій ситуації. Практика міжнародних відносин виробила певний обсяг прав і обов'язків, притаманний посереднику і необхідний йому для ефективного здійснення своїх завдань. Проте, сучасна українська доктрина не приділяє цьому питанню достатньої уваги.

Мета статті полягає у визначенні та систематизації прав та обов'язків посередника, як тих, що були притаманні йому на початку розвитку даного засобу мирного вирішення міжнародних суперечок, так і тих, що відповідають сучасним реаліям та стану міжнародних відносин.

Виклад основного матеріалу. У разі, коли сторонам спору не вдається вирішити його шляхом переговорів,

участь третьої сторони є, в багатьох випадках, дієвим способом сприяння мирному врегулюванню такого спору та знаходження прийняттого для всіх заінтересованих сторін рішення. Одним із засобів мирного вирішення міжнародних спорів за участю іноземного елемента є посередництво. Фактично посередництво виступає формою гнучких переговорів за участю третьої сторони [1, с. 382], а посередник є активним їх учасником.

Інститут міжнародного посередництва можна визначити як сукупність норм, що регулюють сприяння третіх держав чи міжнародних організацій у мирному вирішенні міжнародних спорів, що здійснюється за їх власною ініціативою або на прохання сторін, які знаходяться в конфлікті і полягає у веденні посередником переговорів зі сторонами спору на основі його пропозицій з метою мирного врегулювання суперечок у відповідності з основними принципами міжнародного права і справедливості.

Однією з особливостей даного засобу мирного врегулювання є те, що зазвичай посередник висуває пропозиції неофіційно та на основі інформації, що надають сторони, а не в результаті проведення розслідування. Процедура посередництва не пов'язана суворо визначеними процесуальними правилами та повинна ґрунтуватись на точному та неухильному додержанні основних принципів і норм міжнародного права, взаємній повазі прав та інтересів учасників переговорів.

Підставою для використання до даного засобу мирного врегулювання виступає або звернення сторін спору, або пропозиція щодо цього з боку третіх держав або інших суб'єктів. Посередництво – це діяльність добровільного характеру, і тому згода сторін має ключове значення задля забезпечення життєздатного процесу досягнення надійних результатів. Визначальним фактором є динаміка конфлікту, і згода сторін залежить від їхнього бажання досягти цілей військовими засобами, міркувань політичного, ідеологічного чи психологічного характеру, а також дій інших суб'єктів [2, с. 10].

Метою посередництва, як і інших засобів мирного вирішення спорів, є врегулювання суперечок на взаємоприйнятній основі так, щоб інтереси усіх сторін спору були задоволені [3, с. 38]. Відповідно до ст. 4 Гаазької конвенції з мирного вирішення міжнародних суперечок (далі – Конвенція 1907р.), завдання посередника полягає в узгодженні протилежних домагань і у заспокоєнні почуття ворожості, якщо воно виникло між державами, що перебувають у спорі [4]. Як зазначив у своїй доповіді колишній Генеральний Секретар ООН Пан Гі Мун, завдання посередника полягає в тому, щоб перетворити процес протистояння на процес вирішення проблем [5, с. 11]. Шляхом з'ясування істинних цілей сторін, пошуку точок дотику і розумного компромісу, підтримання довіри та розвіювання побоювань, представлення широкого діапазону можливих рішень та обговорення ключових моментів майбутніх домовленостей посередник може відігравати важливу роль у досягненні згоди між сторонами спору і значно сприяти процесу мирного врегулювання. Таким чином, завдання посередництва полягає не стільки в остаточному вирішенні усіх спірних питань, скільки у загальному примиренні сторін спору та виробленні основи для угоди, прийнятної для сторін спору. При цьому посередник намагається досягти примирення сторін найбільш простим, швидким, доцільним та ефективним у даних конкретних обставинах чином. Як зазначено в ст. 12 Між-американського договору з мирного врегулювання 1948 р. (Пакт Боготи), при здійсненні своєї діяльності посередники мають уникати зайвих формальностей [6].

Вибір посередника, як і в цілому прийняття рішення про звернення до механізму посередництва, засновується на добровільній основі і згоді сторін спору. Це підтверджується, наприклад, положеннями ст. 11 Пакту Боготи, відповідно до якої посередник чи посередники, в будь-якому разі, обираються за взаємною згодою сторін [6].

Як зазначено в Керівництві ООН з питань ефективної посередницької діяльності, відповідальні і такі, що заслуговують на довіру посередницькі зусилля вимагають хорошої підготовки. Підготовленість передбачає наявність у самого посередника необхідних знань та навичок, наявність згуртованої команди фахівців та необхідної політичної, фінансової та адміністративної підтримки з боку структури, що надає посередницькі послуги, а також розробку стратегій для різних етапів посередницького процесу на підставі комплексного аналізу конфлікту та виявлення заінтересованих сторін, включаючи вивчення посередницьких зусиль, що вживалися раніше [2, с. 8]. Належна підготовка дозволяє посереднику здійснювати керівництво посередницьким процесом та контроль за ним, зміцнювати (де це необхідно) переговорний потенціал сторін у конфлікті та інших заінтересованих осіб, допомагати їм у досягненні угод та активізувати підтримку реалізації таких угод [2, с. 8].

На роль посередника впливає природа взаємовідносин між сторонами: посередники зазвичай мають значну свободу дій у тому, що стосується процедурних пропозицій і управління процесом, в той час як обсяг пропозицій по суті залежить від конкретних обставин і може з часом змінюватися [2, с. 5]. Посередник має володіти необхідним досвідом, навичками, знаннями та розумінням культур-

них особливостей стосовно конкретної конфліктної ситуації, бути людиною твердих моральних принципів, його судження повинні сприйматися як об'єктивні, неупереджені і такі, що заслуговують на довіру. Окрім цього він повинен мати достатній авторитет стосовно цієї конфліктної ситуації, і його кандидатура має бути прийнятною для сторін у конфлікті [2, с. 9].

Посередництво починається з підготовчого етапу, коли посередник встановлює контакти зі сторонами в конфлікті та іншими заінтересованими особами, і може включати неформальні «переговори про переговори», а також виходити за рамки підписання угод, навіть якщо функції щодо сприяння реалізації підписаної угоди можуть найкраще здійснюватись іншими сторонами [2, с. 5].

Виходячи з того, що посередництво є переговорами на більш широкій основі, воно має засновуватись на вироблених у практиці міжнародних відносин правилах ведення переговорів. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 53/101 від 08.12.1998 р. визначає принципи та установки для ведення переговорів. Відповідно до п. 1 даної резолюції переговори засновуються на наступних принципах:

- a) суверенна рівність усіх держав незалежно від відмінностей економічного, соціального, політичного чи іншого характеру;
- b) держави згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй не повинні втручатися справи, що входять до внутрішньої компетенції будь-якої іншої держави;
- c) держави зобов'язані сумлінно виконувати свої зобов'язання за міжнародним правом;
- d) держави зобов'язані утримуватися у своїх міжнародних відносинах від погрози силою чи її застосування проти територіальної недоторканності чи політичної незалежності будь-якої іншої держави або будь-яким іншим способом, несумісним з цілями Організації Об'єднаних Націй;
- e) будь-яка угода є нікчемною, якщо її укладення було результатом погрози силою чи її застосування на порушення принципів міжнародного права, втілених у Статуті;
- f) держави зобов'язані, незалежно від відмінностей у їх політичних, економічних і соціальних системах, співпрацювати одна з одною у різноманітних областях міжнародних відносин з метою підтримання міжнародного миру і безпеки та сприяння міжнародній економічній стабільності і прогресу, загальному добробуту народів і міжнародному співробітництву, вільному від дискримінації, заснованої на таких відмінностях;
- g) держави врегульовують свої міжнародні спори мирними засобами таким чином, щоб не піддавати загрози міжнародний мир і безпеку та справедливості [7].

У п. 2 міститься перелік установок, яким переговори мають відповідати:

- a) переговори повинні проводитися сумлінно;
- b) державам слід належним чином враховувати важливе значення належного залучення у процес міжнародних переговорів держав, життєві інтереси яких безпосередньо зачіпаються обговорюваними питаннями;
- c) мета і предмет усіх переговорів повинні бути повністю сумісними з принципами і нормами міжнародного права, включаючи положення Статуту;
- d) державам слід дотримуватися взаємно погоджених рамок для ведення переговорів;
- e) державам слід вживати заходів для підтримання конструктивної атмосфери на переговорах і утримуватися від будь-яких кроків, які могли б привести до зриву переговорів та завадити їх проведенню;
- f) державам слід сприяти проведенню чи завершенню переговорів, концентруючи увагу протягом усього переговорного процесу на головних цілях таких переговорів;
- g) державам слід робити усе можливе для продовження роботи по досягненню взаємоприйнятної і справедливої угоди у разі, якщо переговори заходять у глухий кут [8].

Виступаючи активним учасником переговорного процесу посередник наділяється досить широким обсягом прав, завдяки якому він може суттєво впливати на процес вирішення спору. Доктрина виділяє такі основні права посередника:

- право брати участь у всіх переговорах сторін;
- право пом'якшувати категоричні та заздалегідь неприйнятні вимоги сторін;
- право вносити самостійні пропозиції з примирення сторін спору;
- право вести переговори;
- в деяких випадках, право гарантувати виконання досягнутої за його сприяння угоди.

Як вже було зазначено вище, посередник володіє значною свободою щодо процедурних аспектів. Так, згідно з Правилами і положеннями Всесвітньої організації інтелектуальної власності про посередництво, арбітраж, прискорений арбітраж та винесення експертних висновків, у разі, якщо сторони не погоджували процедуру проведення посередництва, посередник самостійно визначає порядок її проведення [8, с. 12].

Посередники також наділяються правом проводити зустрічі та взаємодіяти зі сторонами окремо. Генеральний Секретар ООН підкреслює, що посередники ООН віддають перевагу проведенню не спільних засідань, на яких присутні всі сторони, а човникові чи непрямі переговори, оскільки спільні засідання зазвичай мають більш конфронтаційний характер: сторони в конфлікті зазвичай прагнуть ворухити минуле, повторювати та обґрунтовувати свої добре відомі позиції та висувати взаємні звинувачення [5, с. 11]. В процесі зустрічей зі сторонами спору посередник уповноважений повідомляти сторону про позицію іншої сторони та передавати пропозиції одній сторони спору іншій [3, с. 28]. Більше того, хороший посередник сприяє обміну думками за допомогою ознайомлення з потребами сторін і діалогу, заохочує дух співробітництва в процесі пошуку рішень, забезпечує, щоб у сторін, що домовляються, було достатньо знань, інформації та навичок для того, щоб почуватися впевнено при проведенні переговорів, та розширює сферу охоплення процесу таким чином, щоб включити до неї відповідних заінтересованих осіб із різних сегментів суспільства [2, с. 6].

Невід'ємною складовою процесу посередництва є право посередника отримувати від сторін необхідну інформацію, що стосується спору. Ст. 13 Правил і положень ВОІВ щодо посередництва передбачає, що після свого призначення посередник якнайшвидше на основі консультації зі сторонами встановлює термін подання кожною стороною посереднику та іншій стороні заяви з коротким викладом обставин спору, інтересів та тверджень щодо спору та існуючого стану справ у зв'язку зі спором, а також будь-якої іншої інформації та матеріалів, які сторона вважає необхідними для цілей посередництва, і зокрема для виявлення спірних питань. Посередник також має право в будь-який момент під час процедури посередництва запропонувати тій чи іншій стороні надати додаткову інформацію або матеріали, які, на думку посередника, можуть бути корисними [8, с. 13]. Достатній рівень інформованості посередника щодо обставин спору, позицій та вимог сторін є однією з умов досягнення найбільших успіхів у справі сприяння сторонам спору досягти згоди та врегулювати спір [2, с. 6]. В цьому контексті очевидним є право посередника аналізувати, обробляти та інтерпретувати отриману інформацію.

Одним з найголовніших повноважень посередника є його право надавати пропозиції, поради та рекомендації сторонам спору, направлені на мирне врегулювання. Таке право є загально визнаним та основоположним в контексті використання процедури посередництва. Відповідні пропозиції та рекомендації посередника можуть лягти в основу майбутньої угоди між сторонами спору щодо

його мирного врегулювання. Після достатнього вивчення та обговорення різних інтересів та варіантів посередники часто представляють єдиний текст для переговорів і просять обидві сторони сказати, що вони хотіли б змінити. Після подальшого обговорення, спрямованого на роз'яснення питань, що викликають занепокоєння, посередник вносить зміни до проекту і подає новий проект із проханням зробити свої зауваження, і так поступово виробляється текст, який влаштовує всі сторони [5, с. 12]. Метою угоди має бути вирішення основних питань та проблем, що призвели до конфлікту, або за рахунок викладу шляхів усунення першопричин безпосередньо в угоді, або за рахунок включення положень, що передбачають створення нових механізмів та/або структур для усунення першопричин. Угода має бути максимально чіткою, щоб обмежити кількість спірних питань, які доведеться обговорювати на етапі реалізації та включати в себе умови здійснення її нагляду за реалізацією її положень, а також керівні принципи стосовно пріоритетів, зобов'язання сторін та реалістичні строки [2, с. 23].

Якщо посередник вважає, що будь-які спірні питання між сторонами не підлягають врегулюванню шляхом посередництва, то він може запропонувати сторонам розглянути процедури або засоби врегулювання цих питань, які, на думку посередника, та з урахуванням обставин спору та особливостей ділових відносин між сторонами, дозволять з найбільшою ймовірністю досягти максимально ефективного, результативного та найменш витратного врегулювання цих питань [8, с. 13].

В окремих випадках посередник може надавати фінансову підтримку та іншу допомогу у виконанні рішення, на яке погодилися сторони, що мало місце у випадку спору між Індією та Пакистаном 1951–1961 рр., в рамках якого посередництво Світового банку виявилось доволі успішним завдяки фінансовій допомозі [1, с. 382].

Посередники також зберігають за собою право або тимчасово призупинити виконання своїх посередницьких функцій або зовсім припинити свою діяльність. Таке рішення може бути виправдане, якщо посередник вважає, що сторони несумлінно підходять до процесу переговорів, якщо вироблене рішення суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням або якщо інші дійові особи маніпулюють процесом і обмежують посереднику простір для маневру [2, с. 6].

В той же час, міжнародне право наділяє посередників не тільки відповідним обсягом прав, але й покладає на них певні зобов'язання. Відповідно до ст. 8 Конвенції 1907 р. посередники повинні докласти всіх своїх старань до вирішення суперечки [4]. У доктрині виділяють наступний обсяг зобов'язань суб'єктів, що здійснюють міжнародне посередництво:

- неухильно дотримуватись основних принципів і норм сучасного міжнародного права;
- надавати сторонам усіма законними засобами допомогу у досягненні мирного та взаємоприйняттого результату переговорів;
- не допускати будь-яких спроб диктату та шантажу;
- застосовувати політичний такт та мистецтво ведення переговорів;
- дотримуватись повної неупередженості та утримуватись від будь-якого сприяння одній зі сторін на шкоду іншій;
- поважати суверенні права, честь та гідність сторін спору і не втручатися у їх внутрішні справи.

Одним з основних зобов'язань посередників є необхідність дотримання принципів і норм міжнародного права, що сприяє легітимності процесу, міцності мирних домовленостей та міжнародній підтримці їх реалізації. Посередники мають бути обізнані стосовно норм і принципів, які застосовуються щодо конкретного випадку, особливо що стосується норм міжнародного гуманітарного

права та права прав людини. Окрім цього вони повинні чітко усвідомлювати свій мандат і слідувати йому, а також стежити за тим, щоб сторони розуміли вимоги та обмеження застосованих конвенцій та норм міжнародного права [2, с. 19].

Не менш важливим є обов'язок посередника бути незалежним, неупередженим, послідовним та транспарентним. Посередник не повинен зловживати наданою йому взаємною довірою на шкоду одній зі сторін спору, він зобов'язаний утримуватись від будь-якого сприяння, як таємного, так і явного, інтересам будь-якої сторони та від отримання вигоди для самого себе. Зазначені вимоги є надзвичайно важливими та визначальними – якщо посередницький процес розцінюється як упереджений, це може стати на заваді реальному прогресу у врегулюванні конфлікту. Посередник повинен вміти здійснювати збалансований процес, у рамках якого всім суб'єктам буде забезпечене рівне ставлення [2, с. 12]. Посередники повинні відхиляти можливість здійснення посередництва, якщо вони не можуть гарантувати свою неупередженість та розкривати фактичні та потенційні конфлікти інтересів, які розумно відомі посереднику і можуть поставити під сумнів його неупередженість [9, с. 12].

На посередниках також лежить обов'язок діяти конфіденційно коли того вимагає ситуація, сторони спору або норми міжнародного права. Відповідна вимога міститься, наприклад, в ст. 12 Пакту Боготи, яка забороняє посереднику робити будь-які доповіді щодо спору та вимагає, щоб процедура посередництва здійснювалась на повністю конфіденційній основі [6]. В іншому випадку це може призвести до відмови сторін від посередництва чи особи посередника та унеможливити або значно ускладнити процес мирного врегулювання.

Одним з основних обов'язків посередника є також необхідність забезпечувати комунікацію між сторонами спору [3, с. 36]. Цей процес включає в себе з'ясування фактичних позицій сторін, їх точок зору і бачення ситуації, інтересів й побоювань сторін, а також доведення їх до відома іншої сторони. В цьому контексті необхідним є всебічне вивчення та аналіз посередником ситуації та предмету спору як на основі інформації, що надається сторонами, так і внаслідок самостійної діяльності. Це може включати комунікацію посередників з іншими заінтересованими суб'єктами, такими як треті держави, міжнародні організації, приватні особи та іншими представниками громадянського суспільства. Суб'єкти повинні співпрацювати на основі загальної стратегії посередництва, стежити за наявністю постійного зв'язку зі сторонами та уникати дублювання чи надмірного обтяження сторін, вони повинні розглядати можливість створення таких координаційних механізмів, як групи друзів та міжнародні контактні групи, для забезпечення послідовної політичної підтримки та підтримки ресурсами, що надається посередницькому процесу [2, с. 21].

В контексті згоди сторін на звернення до даного засобу вирішення спорів, посередники повинні розуміти, чия згода необхідна для початку життєздатного посередницького процесу. Якщо на посередництво погодилися лише деякі зі сторін у конфлікті, то посереднику, можливо, доведеться взаємодіяти зі сторонами, що погодилися, і поступово розширювати коло суб'єктів, що надали таку згоду. Посередники мають культивувати згоду, аби створити умови для посередництва та забезпечити його ефективність. З цією метою посередникам слід використовувати заходи зміцнення довіри на різних етапах для зміцнення довіри між сторонами в конфлікті та між посередником та сторонами [2, с. 11].

Посередники також мають забезпечувати достатній рівень інклюзивності, під якою розуміється те, наскільки повно і яким чином позиції та потреби сторін у конфлікті та інших заінтересованих суб'єктів представлені та враховуються у процесі та в результатах посередницького процесу. В цьому контексті посередники мають спілкуватися з будь-якими сторонами або суб'єктами, важливими з точки зору врегулювання конфлікту, сприяти розумінню сторонами спору доцільності ширшої участі різноманітних суб'єктів, розробляти механізми для розширення участі в процесі та залучення громадянського суспільства та інших сторін, а також задіяти різні засоби масової інформації [2, с. 15].

Більше того, посередники повинні сприяти національній відповідальності – відданість сторін у конфлікті та широких верств суспільства посередницькому процесу, досягнутим угодам та їх реалізації. Цього можна досягти шляхом проведення зі сторонами спору тісних консультацій з питань розробки формату посередницького процесу, доведення до відома громадянського суспільства та інших залучених сторін інформації про зміни, що відбуваються у мирному процесі, знати про культурні особливості підходів до переговорів та комунікації та задіяти ці підходи з максимальною вигодою для посередницького процесу та захищати посередницький процес від неналежного впливу інших зовнішніх суб'єктів [2, с. 17].

Висновки. Таким чином сучасний стан розвитку інституту посередництва свідчить про те, що посередники володіють значним обсягом прав та обов'язків. Деякі з них були притаманні йому на ранніх етапах розвитку даного засобу мирного вирішення міжнародних суперечок. Інші ж є доволі неочевидними, та сформувались вже у період сучасного міжнародного права. В цілому ж, посередництво є досить гнучким засобом, який адаптується до нагальних потреб кожної окремої ситуації, звісно ж із врахуванням інтересів сторін спору чи ситуації. В той же час, посередники володіють достатнім рівнем свободи при здійсненні своєї діяльності і здатні, за умови належного ступеня авторитету, значно сприяти процесам мирного врегулювання та зниженню напруги між сторонами суперечки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. Харків : Консум, 2000. 592 с.
2. The United Nations Guidance for Effective Mediation : Guidance / United Nations. New York, 2012. 26 p. URL: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/GuidanceEffectiveMediation_UNDPA2012%28english%29_0.pdf (дата звернення 03.11.2023).
3. Merrills J. G. International Dispute Settlement. Cambridge, 2012. 387 p.
4. Конвенція про мирне врегулювання міжнародних суперечок від 18 жовт. 1907 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU07053> (дата звернення 08.11.2023).
5. Report of the Secretary-General on enhancing mediation and its support activities : Report of the UN Secretary-General of 08 Apr. 2009 № S/2009/189. URL: https://digitallibrary.un.org/record/651624/files/S_2009_189-EN.pdf?ln=en (дата звернення 02.11.2023).
6. American treaty on pacific settlement "Pact of Bogotá" of 30 Apr. 1948. URL: https://www.oas.org/sap/peacefund/resolutions/pact_of_bogot%C3%A1.pdf (дата звернення 27.10.2023).
7. Principles and guidelines for international negotiations : adopted by resolution 54/101 (LIV) of the UN General Assembly of 20 Jan. 1999. URL: https://digitallibrary.un.org/record/265687/files/A_RES_53_101-EN.pdf?ln=en (дата звернення 06.11.2023).
8. WIPO Mediation, Arbitration and Expedited Arbitration Rules and Clauses –Alternative Dispute Resolution / WIPO Arbitration and Mediation Center. Geneva, 2021. 100 p. DOI: 10.34667/tind.45843
9. International Dispute Resolution Procedures (including Mediation and Arbitration Rules) / International Centre for Dispute Resolution and American Arbitration Association. New York, 2021. 36 p. URL: https://www.adr.org/sites/default/files/ICDR_Rules_1.pdf (дата звернення 24.10.2023).